

KYLÄTOIMIJA KOULUTUS

Ruovesi 24.5.2016

YHDISTYKSEN TALOUSHALLINNON KULMAKIVET

- 1 Perustietoa yhdistysten taloushallinnosta, palkkioista, verotuksesta ja toiminnantarkastuksesta

Toimintaa säätelevät lait

- Yhdistymisvapaus Perustuslaissa
- Yhdistyslaki
- Kirjanpitolaki ja -asetus
- Tilintarkastuslaki
- Tulo- ja varallisuusverolaki
- Elinkeinoverolaki

KIRJANPITOLAKI

- Kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollinen (KPL 1; 1§)
- Kahdenkertainen kirjanpito (KPL 1; 2§)
- Hyvä kirjanpitolaitos (KPL 1; 3§)

KIRJANPITOASETUS

- Antaa tarkemmat ohjeet yhdistyksille
  - Saa tehdä poistot ilman suunnitelmaa
  - Erillinen tuloslaskelmakaava
  - Tuotot ja kulut eriteltävä toiminnanaloittain tuloslaskelmassa tai liitetiedoissa
  - Tp:ssä liiketoiminnasta vain tuotot ja kulut, mutta tarkempi erittely liitetiedoissa
  - Erikseen ilmoitettava pääoma ja varat, joiden käyttöä on rajoitettu
  - Rahoituslaskelma

Juokseva kirjanpito

- Maksuperusteinen
  - Ostovelat ja myyntisaamiset pystyttävä joka hetki vaikeudetta selvittämään
- Suoriteperusteinen
- Tilinpäätös aina suoriteperusteisena
- Päiväkirja ja pääkirja

Tositteet

- Todentaa tapahtuman
- Oltava päivätty ja numeroitu
- Ilmaistava mille tileille tapahtuma on kirjattu, ellei selviä peruskirjanpidosta
- Menotositteen osalta ilmaistava ostettu tuote ja tulotositteen osalta luovutettu suorite sekä näiden vastaanotto- tai luovutusajankohta

- Maksutositteessa saajan kuittaus tai pankkitosite
- Itse laaditut tositteet varmennettava (muun kuin kirjaajan allekirjoitus)
- Parkkimaksukuitit ok
- Esim matkalaskuissa hyvä olla matkan ohjelma liitteenä
- Käytännössä tositteesta tulee ilmetä miten meno tai tulo liittyy yhteisön toimintaan
- Laskujen hyväksyntä

TILINPÄÄTÖS

- ▶ KPL 3 § mukaan tilinpäätös sisältää
  - ▶ Tuloslaskelman, joka kuvaa tuloksen muodostumista
  - ▶ Taseen joka kuvaa tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa
  - ▶ Rahoituslaskelma (ei yhdistyksissä yleensä)
  - ▶ Liitetiedot
- ▶ ALLEKIRJOITETTAVA
- ▶ Tarkoituksena antaa ”oikeat ja riittävät tiedot toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta”
- ▶ Varmenteina:
  - ▶ Tase-erittelyt, jossa eritellään omaisuus- ja velkaerät
  - ▶ Liitetietojen erittelyt

➤ Tulot ja menot kohdistettava oikeille tilikausille

- Siirtovelat
- Menoennakot
- Tulojäämät

➤ Poistot

- Ei tarvitse tehdä poistosuunnitelmaa, voidaan tehdä suurempina tai pienempinä kuin EVL maksimipoistot
- Säännönmukaisuus säilytettävä
- Oletettava käyttöaika

Eri toiminnanalojen eritteleminen

- Kulu tuoton kohdalle
- Varsinainen toiminta yleensä tappiollista
- Jos henkilöstökuluja ja /tai poistoja varainhankinnassa, merkittävä sille kohdalle

Tilinpäätösrunko

- **Varsinainen toiminta**
  - Yhdistyksen säännöissä mainittua tarkoituksen toteuttamista
  - Varsinaisen toiminnan alla näkyvät yleensä
    - Henkilöstökulut
    - Poistot
    - Kohdeavustukset
    - Saadut lahjoitukset
    - Maksetut jäsenmaksut

➤ **Varainhankinta**

- "toimintansa toteuttamiseksi yhdistys voi..."
- Saadut jäsenmaksut
- Myyjäiset, arpajaiset, tapahtumat
- Liiketoiminta

- **Sijoitus- ja rahoitustoiminta**
  - Korko- ja osinkotuotot
  - Vuokratulot jos sijoitustoimintaa
  - Kulut vähennetään kohteiden mukaisina
  - Pankin palvelumaksut ei rahoituskuluja vaan varsinaisen toiminnan kuluja

➤ Yleisavustukset

- Jos avustuksen kohdetta ei ole määritelty
- Esim. kunnan aluetukirahat

➤ Tilinpäätössiirrot

- Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutokset
- Verot

VUOSIKERTOMUS (TOIMINTAKERTOMUS)

- Hallituksen selostus siitä, mitkä tavoitteet saavutettiin ja mitkä (ja miksi) jäivät saavuttamatta
- Ei saa sekoittaa KPL:n tarkoittamaan toimintakertomukseen, joka on määrämuotoinen
- Ei liitetä tilinpäätökseen, vaan on oma erillinen asiakirjansa

VEROTUS

- Yhdistysten verotus Savo-Karjalan verotoimistoon 1.1.2009
- Ilmoittamisvelvollisuus, jos:
  - verotettavaa tuloa
  - kiinteistöverotukseen vaikuttavissa tiedoissa muutoksia
  - erillinen vaatimus (ilmoituslomakkeiden lähettäminen on vaatimus)
  - Veroilmoitus annettava 4 kk:n kuluessa tilikauden päättymisestä

Miksi ilmoitusta pyydetään vaikkei verotettavaa tuloa ole?

- "Usein tarkoituksena selvittää, millaista toimintaa yhdistys tosiasiasa harjoittaa, jotta yhdistykselle ei suotta lähetetä esitäytettyä veroilmoitusta palautettavaksi seuraavina vuosina. Jos veroilmoitus tulee täyttää, on sen oikein täyttäminen ensisijaisen tärkeää. Tällä tavoin verohallinto saa oikean kuvan verovelvollisen toiminnasta ja tarpeettomilta lisäselvityksiltä vältytään."

Verotuksen rajauksia

➤ Yhdessä harjoitettu toiminta

- myynti toisen järjestämässä tilaisuudessa verollista
- yhdessä voi tehdä

➤ Palvelutuotanto

- ei yksinkertaista rajanvetoa, aina tapauskohtaisesti
- arviointi elinkeinotoiminnan tunnusmerkkejä tarkastelemalla
- elinkeinotoimintana verottamista puoltaa tuotteistaminen, voiton tavoittelu, käypä hinta, kilpailu, palkattu työvoima...

Yleishyödyllisyys

- ▶ **Tuloverolain TVL 22.1 §:n mukaan**
  - ▶ Toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä
  - ▶ Sen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin
  - ▶ Se ei tuota toiminnallaan siihen osallisille taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä

- Perustuu sääntöihin, mutta ratkaisu tehdään todellisen toiminnan perusteella
- Aina kokonaisarvioinnin perusteella
- Tärkeää lähettää toimintakertomus verottajalle
- Ratkaisu verovuosi-kohtainen
- Lähtökohta on, että yhteisön status muuttuu yleishyödyllisestä ei yleishyödylliseksi vain, jos yhteisön toiminnassa tapahtuu olennaisia muutoksia

Ei elinkeinotoimintaa

- Arpajaiset, myyjäiset, urheilukilpailut, tanssit ja muut huvitilaisuudet, tavarankeräys eikä huvitilaisuuksissa harjoitettu tarjoilu- ja myyntitoiminta
- Jäsenlehdet
- Addressit, kortit, viirit, yms
- Bingo

Talkootyö kolmannelle osapuolelle

- jokamiehentyö, ei ammattitaitovaatimusta
- kertaluonteista
- rajattua
- ei vain työtä tekevien hyödyksi
- ei saa olla kilpailuolosuhteita eikä elinkeinotoimintaa

- Talkootyöstä saatavan rahan korvamerkintä ei ole mahdollista
  - Toinen saa työstään saatavan korvauksen verottomasti yhdistykselle, toinen palkastaan maksamien verojen jälkeen.
  - Jos ei kohdistu kaikille, eli tekemällä työtä rahana maksettava osuus pienenee, käsitellään henkilökohtaisena palkkiona
  - Ei voida kiertää naamioimalla työtä tekemättömien rahavastiketta lahjaksi, koska taustalla ei ole vapaaehtoisuutta (entä jos eivät maksakaan?)
  - Ei tarvitse mennä koko isolle seuralle, vaan voi olla verovapaata, jos saatu tuotto kohdennetaan yhdistyksen sisällä esim. yhdelle toimikunnalle.

Kulujen kohdistaminen

- Kulut kohdistettava sille toiminnalle mille ne kuuluvat
  - myös yleiskulujen kohdistaminen muistettava
  - usein elinkeinotoiminta ei edes tuota voittoa, kun sille kohdistetaan sille kuuluvat yleiskulut
- Jos tietty toiminta on jaettu verolliseen ja verottomaan osaan, tulee kulut jakaa sen mukaan

Muiden toimintojen verollisuus

- Yhdessä harjoitettu toiminta
  - myynti toisen järjestämässä tilaisuudessa verollista
  - yhdessä voi tehdä
- Palvelutuotanto
  - ei yksinkertaista rajanvetoa, aina tapauskohtaisesti
  - arviointi elinkeinotoiminnan tunnusmerkkejä tarkastelemalla
  - elinkeinotoimintana verottamista puoltaa tuotteistaminen, voiton tavoittelu, käypä hinta, kilpailu, palkattu työvoima...

Mikä on elinkeinotoimintaa?

- Arvioidaan tapauskohtaisesti
  - Vieraan pääoman käyttö
  - Sitoutuneen pääoman suuri määrä
  - Palkattu henkilökunta
  - Riski
  - Ansiotarkoitus / voiton tavoittelu
  - Laajuus
  - Jatkuvuus
  - Kilpailu
  - Markkinahinnan käyttäminen
  - Toiminnan kohdistuminen tavanomaisiin kauppatavaroihin tai suoritteisiin

ARVONLISÄVEROTUS

- Ilmoittautuminen alv-velvolliseksi (ALV 4§)
  - Elinkeinotoiminnasta (TVL)
  - Tarjoilupalvelun luovuttamisesta (ALV 25 a §)
  - Kiinteistöhallintapalvelujen luovuttamisesta (32§)
- Vähäisen toiminnan raja 10 000 € tilikaudessa
- Alarajahuojennus, jos liikevaihto jää alle 30 000 €

- Hakeutuminen arvonlisäverolliseksi liiketoiminnasta (ALV 12§)
  - Liiketoiminnan raja lähtökohtaisesti alempana kuin tuloverolain mukaisen elinkeinotoiminnan josta pakollinen alv-velvollisuus
  - Jos hakeutuu, niin kaikki liiketoiminnan muodossa harjoitettu toiminta arvonlisäverollista, hakeutumista ei voi rajata
  - Jos hakeutuu, niin verotonta on vain
    - Muussa kuin liiketoiminnan muodossa harjoitettu toiminta
    - Erikseen verottomaksi säädetty toiminta

KIINTEISTÖTULO

- Yhdistyksen kiinteistötuloa on:
  - Vuokratulo kiinteistöstä
  - Viljelytulo
  - Maatalouden tuottama tulo
  - Metsätalouden pääomatulo eli puunmyyntitulo
  - Kiinteistöyhtymästä saatu tulo
- Verovapaata kiinteistötuloa:
  - Osakehuoneistosta saatu tulo
  - Kiinteistöyhtiön osakkeenomistuksen perusteella saatu tulo
  - Kiinteistön luovutusvoitto

Vuokratulojen verotus

- ▶ Ei osakehuoneistosta
- ▶ Ei siirtokelvottomalla vuokrasopimuksella vuokratusta maapohjalla sijaitsevasta kiinteistöstä

Kiinteistön käyttö

- Yleinen tai yleishyödyllinen käyttö
  - vuokraaminen kunnalle, seurakunnalle, yhdistyksille, valtiolle verotonta
- Veronalaista on muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen käyttöön vuokrattu -> yksityishenkilöt, yritykset
  - erittele vuokratulot omille tileilleen kirjanpidossa

Veroprosentit

- Elinkeinotulosta 20%
- Kiinteistötulosta 6,18 %
- Henkilökohtaisesta tulosta 0%
- Arpajaisvero 1,5%

ARPAJAISSVERO

- ▶ Verotonta, jos arpojen yhteenlaskettu myyntihinta on enintään 2000 € ja myynti ja voittojen jako tapahtuu samassa tilaisuudessa
- ▶ Muunlaiset arpajaiset luvanvaraisia
- ▶ Arpajaisvero n 1,5% tuotosta, jos tuotto jää alle 3300 €

PALKAT JA PALKKIOT

➤ Palkka

- Ennakonpidätys
- TyEL, sotu, tapaturma- ja työttömyysvakuutus

➤ Työkorvaus

- ei sivukuluja
- ennakonpidätys jos saaja ei ennakkoperintärekisterissä (www.ytj.fi)

MATKAKORVAUKSET

35

- matkakustannusten korvaukset (TVL 71 §)
  - palkansaajan matkakorvaukset ”paremmat”
  - saajakohtainen
  - yleishyödyllinen yhteisö voi maksaa vuodessa
    - päiväraha 20 pv
    - majoittumiskorvaus
    - km-korvaus omalla autolla enint. 2000,- / vuosi, myös asunnon ja työpaikan väliltä
- **VEROTTAJALLE ILMOITETTAVA KM-KORVAUKSET!**

KUSTANNUSTEN KORVAUKSET

- Korvaukset työvälineiden, puhelimen, ajan tms. käytöstä sihteerille tms. on aina saajalle verollista
- Jos perustuu selkeään laskuun ->verotonta
- Myös muu kuin rahallinen korvaus katsotaan palkaksi
- Yleisesti: jos korvaus on satunnainen ja alle 20,- ei tarvitse tehdä ennakonpidätystä

Luentopalkkiot, kokouspalkkiot, tms.

- Yleensä ei makseta sotua, Tyeliä ja muita vakuutuksia
- työsuhdevaatimusta ei ole, aina veronalaista tuloa, ei koskaan työkorvausta!

TYÖNANTAJAMAKSUT 2016

- ▶ Työeläkemaksu 24,6%
  - ▶ Työntekijän osuus 5,01% alle 53 v
  - ▶ Työntekijän osuus 7,20% yli 53 v

- ▶ Sotu 2,12%

- ▶ Työttömyysvakuutus
  - ▶ Työnantajan osuus 1,00%
  - ▶ Työntekijän osuus 1,15%

- ▶ Tapaturmavakuutus: maksu työn laadun mukaan
- ▶ Ryhmähenkivakuutus

TOIMINNANTARKASTUS

- ▶ Tilintarkastaja (HTM- tai KHT-tilintarkastaja), jos vähintään kaksi seuraavista täyttyy kahdella perättäisellä tilikaudella
  - ▶ Taseen loppusumma yli 100 000 €
  - ▶ Kokonaistuotot yli 200 000 €
  - ▶ Palveluksessa keskimäärin enemmän kuin kolme henkilöä

Toiminnantarkastaja

- Luonnollinen henkilö
- Oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus kuin yhdistyksen toimintaan nähden on tarpeen
- Riippumaton
- Voi olla jäsen
- Ei vajaavaltainen, alaikäinen,

- Tarkastaa yhdistyksen talouden ja hallinnon
- Annettava kirjallinen toiminnantarkastuskertomus
- Jos tarkastuksessa on ilmennyt, että yhdistykselle on aiheutunut vahinkoa tai lakia tai sääntöjä on rikottu, on siitä mainittava tarkastuskertomuksessa.

- ▶ Toiminnantarkastajaksi voidaan valita henkilö joka:
  - ▶ Omaa riittävät valmiudet hoitaa hallituksen jäsenen tehtäviä
  - ▶ Hoitaa oman taloutensa tavanomaisella tavalla
  - ▶ On valmis käyttämään yhdistyksen tarkastukseen riittävästi aikaa
- ▶ Salassapitovelvollisuus

Toiminnantarkastus – milloin?

- Hallitus käsittelee tilinpäätöksen hyvissä ajoin ennen vuosikokousta
- Toiminnantarkastajalle aikaa vähintään kaksi viikkoa
- Lausunto yleiskokoukseen mennessä
- Säännöissä

Toimitettava materiaali

- Yhdistyksen säännöt
- Pöytäkirjat
  - Yleiset kokoukset
  - Hallituksen kokoukset (numeroitu)
- Kirjanpito
- Hallitus ja nimenkirjoittajat
- Jäsenluettelo

HUOMAUTUS VAI V-MÄISYYS?

- Tarkoitus on kertoa yhdistyksen jäsenistölle, onko hallitus toiminut sääntöjen mukaisesti.
- Huomauta vain sihteeriä/ rahastonhoitajaa, jos kyseessä on selvä huolimattomuus.
- Muuten kerro koko jäsenistölle, jos on huomautettavaa.

- ▶ Huomautuksen ja v-mäisyyden välillä on raja
  - ▶ Jos yhdistys jakaa stipendejä sääntöjen vastaisesti -> huomautus
  - ▶ Jos pöytäkirjasta puuttuu allekirjoitus -> v-mäisyys

HANKEKIRJANPITO

- Hankepäättös!
  - Lue päätös tarkasti
  - Saattaa sisältää erityismääräyksiä
  - Tositteiden säilytysaika
- Osana yhdistyksen juoksevaa kirjanpitoa
  - Oma kustannuspaikka
  - Omat kirjanpitotilit
  - Laskujen hyväksymismerkinnot
  - Hankenumeromerkintä

Hyväksyttäviä kuluja kehittämishankkeissa:

- Palkat ja palkkiot
- Matkakustannukset
- Ostopalvelut
- Vuokrat
- Muut kulut (esim. pienhankinnat ja tarjoilukulut)
- Talkootyö (ei koulutus- ja tiedonvälityshankkeissa)

Hyväksyttävät kulut investointihankkeissa:

- Rakennuksen hankkiminen, rakentaminen, korjaaminen tai laajentaminen
- **UUSIEN** koneiden, laitteiden ja välineiden hankkiminen
- Pienimuotoiset vesihuolto- ja tietoliikenneinvestoinnit
- Viranomaisluvat, rekisteröintimaksut yms.
- Palo- ja talkoovakuutukset hankkeen toteutusaikana
- Tietokoneohjelmistot, patentit, käyttöluvat, tavaramerkit yms.
- Talkootyö (15 €/h, konetyö lisäksi 30 €/h, ikä > 15 v)

FLAT RATE 24 % tai 15 %

- Välilliset kustannukset korvataan prosenttiosuutena palkkakustannuksista
- Välillisiä kuluja ovat toimistokulut, matkakulut, koulutukset, työterveys, toimitila- ja laitekulut, tarjoilut
- Muut kulut (välittömät) korvataan todellisiin aiheutuneisiin kuluihin perustuen (kuittien perusteella)
- Jos valitaan 15%, niin matkakulut kuuluvat välittömiin kustannuksiin

- Jos valitaan FLAT RATE 24% tai 15%
  - Toimitila-, toimisto-, laite-, matka-, tarjoilu-, koulutus- jne. kulut kirjanpitoon juoksevien kulujen tapaan
    - Hakemusvaiheessa ei kuittirumbaa Ely-keskukseen
  - Eriteltävät kulut omille tileilleen (Ostopalvelut...) -> kuitit toimitetaan

Hyödyllisiä linkkejä

- www.vero.fi
- www.finlex.fi
- www.yhdistystoimijat.fi
- www.yrittajat.fi
- <http://www.maaseutuplus.fi/files/download/Yhdistyksenverotus.pdf>
- [http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/835/Yhtalo - yhdistyksen talous ja verotus.pdf](http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/835/Yhtalo_-_yhdistyksen_talous_ja_verotus.pdf)
- www.veronmaksajat.fi